

Voor wie?

Deze nascholing is bedoeld voor alle professionals met een BIG-registratie en degenen die hiervoor in opleiding zijn of studeren, advocaten, juristen en forensisch rapporteurs. Andere geïnteresseerde professionals zijn ook van harte welkom.

Accreditatie

Voor dit symposium wordt accreditatie aangevraagd voor

- Psychiaters bij de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP);
  - Klinisch (neuro)psychologen bij het Accreditatiebureau FGzPt;
  - Eerstelijnspsychologen bij het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP);
  - Psychotherapeuten bij de Nederlandse Vereniging Psychotherapie (NVP);
  - Jeugdartsen bij het Accreditatie Bureau Sociale Geneeskunde (ABSG);
  - Kinder- en jeugdpsychologen NIP, orthopedagogen generalist, basis-orthopedagogen, basis-pedagogen en jeugd- en gezinsprofessionals SKJ bij het accreditatiebureau NIP, Kinder- en Jeugdpsycholoog (K&J) / NVO Orthopedagoog-Generalist (OG);
  - Sociaal psychiatrisch verpleegkundigen bij het Kwaliteitsregister Verpleegkundigen & Verzorgenden (V&V);
- Advocaten, juristen en forensisch rapporteurs kunnen op verzoek een certificaat van deelname ontvangen. *Alle programma's van Lemion zijn geaccrediteerd door de NVvP, daar een instellingsaccreditering is erkend.*

Datum en locatie

De bijeenkomst vindt plaats op vrijdag 19 november 2021 in de Rode Hoed te Amsterdam én online.

In de symposiumprijs is het nieuwe boek *Morele Ontwikkeling en jeugdgedelinquentie, de mythe van de gewetenloze jongere ontrafeld* van Frans Schalkwijk inbegrepen. U krijgt het boek na verschijning (januari 2022) toegestuurd.

Deelname

U kiest voor fysieke deelname aan het programma in de Rode Hoed samen met uw collega's, of u kijkt de live of opgenomen presentaties op uw eigen computer, tablet of smartphone. Waar en wanneer u wilt.

Kosten

Het inschrijfgeld bedraagt € 320,-. Bij inschrijving en betaling vóór 30 augustus betaalt u € 295,-. A(N)IOSsen, PIOG's en voltijdstudenten betalen € 195,- (met een verklaring van de opleider).

Inschrijving

U kunt zich inschrijven via www.lemion.nl/geweten.

Direct na verwerking van uw inschrijving ontvangt u een bevestiging van deelname.

Annulering

Zie voor deze annuleringsvoorwaarden www.lemion.nl/voorwaarden.

Inlichtingen

Lemion en de Tijdstroom,
onderdeel van Koninklijke Boom Uitgevers bv
Vondellaan 150, 3521 GH Utrecht
020 261 41 80
projectteam@lemion.nl
www.lemion.nl

Wij ondersteunen

Boomjuridisch

SYMPOSIUM

DE MYTHE VAN DE GEWETENLOZE JONGERE ONTRAFELD

MORELE ONTWIKKELING EN JEUGDDELINQUENTIE

Dagvoorzitter:

Prof. dr. Frans Schalkwijk

vrijdag 19 november 2021

10.00 - 16.30 uur

Rode Hoed, Amsterdam

Schrijf in via www.lemion.nl/geweten

www.lemion.nl/geweten

PROGRAMMA

09.00 uur **Ontvangst en registratie**

10.00 uur **Opening dagvoorzitter**

Prof. dr. Frans Schalkwijk, psychoanalyticus, psychoanalytisch psychotherapeut, zelfstandig gevestigd te Amsterdam. Bijzonder hoogleraar Forensische Orthopedagogiek, Universiteit van Amsterdam.

10.10 uur **Een nieuwe theorie van het geweten**

Prof. dr. Frans Schalkwijk

10.50 uur **Moreel ontwikkelingsniveau en moreel gedrag**

Prof. dr. Geert-Jan Stams, hoogleraar Forensische Orthopedagogiek, Universiteit van Amsterdam.

11.30 uur **Pauze**

12.00 uur **Culturele overwegingen in pro Justitia-rapportages.**

Mr. dr. Laura van Oploo, universitair docent Straf(proces)recht, Willem Pompe Instituut voor Strafrechtswetenschappen, Universiteit Utrecht.

12.40 uur **Lunch**

13.40 uur **Over empathie en gedragsstoornissen**

Dr. Minet de Wied, universitair docent Orthopedagogiek psychosociale problemen, Universiteit Utrecht.

14.20 uur **Het perspectief van de expert op de diagnostiek van het geweten**

Julia Tiemersma, GZ-psycholoog i.o.t. klinisch psycholoog, Amsterdam UMC.

15.00 uur **Pauze**

15.30 uur **Straatcultuur en loyaliteit**

Dr. Jan Dirk de Jong, socioloog, lector Aanpak Jeugdcriminaliteit, Hogeschool Leiden

16.10 uur **Handvatten voor de dagelijkse praktijk**

Prof. dr. Frans Schalkwijk

16.30 uur **Einde symposium**

SYMPOSIUM

DE MYTHE VAN DE GEWETENLOZE JONGERE ONTRAFELD

MORELE ONTWIKKELING EN JEUGDDELINQUENTIE

Hoe kan het dat een 15-jarige jongen liefdevol voor z'n zieke oma zorgt, terwijl hij ook met bruut geweld een oud vrouwtje op straat van haar tas berooft? Gaat het hier om een lieve jongen die één keer een misstap heeft begaan of hebben we te maken met een gewetenloze crimineel in de dop? Behandelaren en diagnostici in de (forensische) jeugd GGz, Pro Justitia rapporteurs en medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming, allemaal zoeken ze naar aanknopingspunten om het normoverschrijdende gedrag van hun cliënten te begrijpen: hoe zien deze jongeren zichzelf en anderen en hebben ze eigenlijk wel een geweten?

Tijdens dit symposium wordt de mythe van de gewetenloze jongere ontrafeld in twee thematische stappen. Allereerst wordt de opbouw, functie en werking van het geweten geschetst. Het geweten bewaakt het peil van de zelfwaardering: als dat dreigt te zakken, wordt het actief en beschermt het tegen acties waar je later spijt van krijgt. Maar het is mogelijk dat er tekorten zijn in het empathisch vermogen, dat morele regels onvoldoende verinnerlijkt zijn en/of dat zelfbewuste emoties als schaamte en schuld te sterk worden afgeweerd. Dan staat het geweten niet scherp genoeg afgesteld om het normoverschrijdende gedrag te voorkomen.

Ten tweede wordt gesproken over de (onjuiste) sociaal-culturele aannames waarmee we de jongeren te gemakkelijk stigmatiseren als gewetenloos en schaamteloos. Dit komt tot uiting in hoe we hen tegemoet treden en hun gedragingen en gedachten interpreteren. Het sijpelt zelfs door in de rapporten die we over hen schrijven.

Tijdens het symposium **De mythe van de gewetenloze jongere ontrafeld** reiken onder voorzitterschap van Frans Schalkwijk vijf prominente sprekers kennis aan om de gewetensontwikkeling van uw jonge cliënt (beter) te kunnen diagnosticeren. Helaas zijn daar anno 2021 nog geen gevalideerde instrumenten en testen voor beschikbaar (wel in ontwikkeling). Door te weten hoe het zit met empathie, zelfbewuste emoties als schaamte, trots of schuld en het morele ontwikkelingsniveau, bent u hoe dan ook al veel beter toegerust.

Al met al wordt het voor elke betrokken professional een belangrijk symposium waar wij u op vrijdag 19 november a.s. in de Rode Hoed of online hopen te verwelkomen.